

MINISTERUL AGRICULTUREI, INDUSTRIEI, COMERCIULUI ȘI DOMENIILOR

INDUSTRIILE ROMÂNE

DE

GHEORGHE HAZU

INGINER,
INSPECTOR DOMENIAL

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INDUSTRIA HÂRTIEI ȘI A CARTONULUI

BUCUREȘTI

IMPRIMERIA ȘI „LIBRĂRIA ȘCOALELOR“ C. SFETEA

96, — STRADA LIPSCANI, — 96

1901.

193398

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INDUSTRIA HÂRTIEI ȘI A CARTONULUI

—

PARTEA I.

Notiță istorică.

Industria hârtiei a fost practică la origină de Egipteni, cari 800 de ani înainte de Isus Christos, preparau sub numele de papyrus (charta egyptiaca), foi proprii pentru scriere, din liberul unui soi de trestie numit cyperus papyrus, ce creștea pe malurile Nilului.

De altă parte, încă la o epocă foarte îndepărtată, Chinezii fabricau hârtie din bambu, din bumbac, etc., iar Japonezii din diferite fibre lemnoase, și mai ales din scoarța de brussonetia papyrifera. Procedeu chinez de fabricațiune a hârtiei din bumbac străbătù, în secolul IV după Christos, în Persia, unde Arabii l-au cunoscut prin secolul VIII. Arabii în secolul IX l-au importat în Spania și Grecia, iar Venețienii l-au adus din Grecia în Italia. În scurt timp acest procedeu s'a răspândit în toată Europa, hârtia de bumbac (charta bombycina, charta damascoenas), înlocuind pretutindeni papyrusul.

Pergamentul (charta pergamena) obținut din pieile de oaie, capră, vițel, etc., fabricat pentru întâia oară în Pergamus (Asia mică), două secole înainte de Isus Christos, a fost foarte mult întrebuințat în Europa, în evul mediu, chiar și după introducerea hârtiei. Astăzi nu se mai fabrică decât mici cantități de pergament, întrebuințate uneori la redacțiunea de acte publice și private, în legătorie, etc.

În un alt procedeu de fabricațiune adus din Orient în Europa, de Arabi și de Cruciați (secolul XII) se întrebuițã ca materie primã inul și cânepa, sub formã de pânzeturi și rufãrii uzate. Întrebuițarea cârpelor, în loc de bumbac, ca material pentru fabricarea hãrtiei, se rãspândi mai întâi în Spania și Franța (secolul XIII), apoi în Germania, Italia și Svițera (secolul XIV), în Anglia, Olanda, America, etc. (secolul XV—XVII).

Timp de mai multe secole cãrpele constituiau singura materie primã întrebuițatã în Europa, iar fabricațiunea se făcea cu mânia.

În aceste condițiuni producțiunea erã necesarmente restrãnsã și prețul hãrtiei foarte ridicat.

În 1799 Nicolas Louis Robert, lucrãtor în fabrica de hãrtie din Essonnes (Franța) imaginã prima mașinã continuã de fabricat hãrtia. Invențiunea lui Robert perfecționatã de mecanicul englez Bryan Donkyn, fu aplicatã la construcțiunea celei d'întãii mașini utilizabile în industrie, instalatã în 1803 la Frogmore în Hertfordshire.

Acelaș mecanic construi la Heilbronn (Wurtemberg), prima mașinã de fabricat hãrtia întrebuițatã în Germania (1818).

În 1809 Iohn Dickson inventã mașina rotundã.

Întrebuițarea mașinelor continue se generalizã în toatã Europa, mai cu osebire de la 1840 încoace, fabricațiunea mecanicã înlocuind pretutindeni vechiul procedeu cu mânia, ale cãrui aplicațiuni se restrãngeau la unele categorii speciale de hãrtie.

Numãrul mașinilor întrebuițate în Franța, spre exemplu, a sporit astfel :

La 1815	1 mașinã	La 1834	12 mașini
„ 1827	4 mașini	„ 1851	210 „
		„ 1900	600 „

În cursul secolului trecut mașinele de hãrtie au fost mereu îmbunãtãțite în toate amănuntele construcțiunii lor, ajungând sã realizeze un înalt grad de perfecțiune.

Lãrgimea lor de lucru este de regulã de 1^m.—2^m.50. Acum de curând a fost instalatã în Franța (Albertville) o mașinã americanã de 4^m. lãțime, care mergând cu o vitezã de 150^m. pe 1' produce 40.000 kgr. hãrtie pentru ziare, în 24 ore.

Industria hãrtiei nu ar fi putut totuși sã ia desvoltarea con-

siderabilă ce prezintă astăzi, întru cât nu ar fi avut la dispoziție alt material prim decât cârpele, cantitățile disponibile din acest material fiind limitate, prețul destul de ridicat, iar transformarea în pastă de hârtie, relativ costisitoare.

Încă din secolul XVIII, fabricanții de hârtie s'au preocupat de a găsi materiale auxiliare, cari să poată fi substituite cârpele. Plantele fibroase fiind constituite din celuloză asociată cu diverse materii încrustante, rășinoase etc., s'au făcut numeroase încercări în vederea întrebuițării, în fabricarea hârtiei, a fibrelor extrase din aceste plante.

Dintre materiile fibroase pot servi ca succedanee de cârpe: lemnele albe, paie, alfa (spatul), juta, papura, porumbul, sorgho etc. Cele mai întrebuițate sunt lemnele și paie.

Lemnele albe (brad, molift, plop. teiu, mesteacăn) intervin în fabricarea hârtiei sub forma de pastă mecanică, adică de lemn măcinat prin un defibrator, și sub forma de pastă chimică, zisă și celuloză, obținută prin un tratament chimic al fibrei lemnoase, având de scop de a dizolva materiile încrustante asociate celulozei. [BCU Cluj / Central University Library Cluj](#)

Paiele (secară, grâu, ovăz) sunt întrebuițate sub formă de pastă obținută prin o simplă macerațiune, și de celuloză de paie obținută pe cale chimică.

Celulozele de lemn întrebuițate în fabricile de hârtie sunt de 2 feluri: unele obținute în procedeul prin sodă caustică sau prin sulfatul de sodiu (celuloza natron), altele în procedeul prin bisulfitul de calce sau de magnezie (celuloza sulfite). Aceste din urmă, datorite profesorului german Mitscherlich (1880) sunt cele mai întrebuițate și sunt fabricate în cantități considerabile.

În definitiv, pe de o parte invențiunea și perfecționarea mașinilor continue, iar de altă parte întrebuițarea ca succedanee de cârpe a pastelor de lemn mecanice și chimice, și perfecționarea procedurilor de preparațiune și întrebuițare a diverselor materii prime, au asigurat dezvoltarea extra-ordinară ce a luat fabricațiunea hârtiei, și ca consecință presa și publicațiunile de tot felul, și au contribuit în mod puternic la difuziunea instrucțiunii.

Se poate afirma că gradul de civilizațiune al unui popor, stă în raport cu cantitatea de hârtie de scris și de tipar ce consumă.

În țările române, cel mai vechiu indiciu despre existența unei fabrici de hârtie datează din secolul XVI și constă în un document aflat în arhivele statului, prin care Petru Vodă, Domnul Moldovei, dăruiește (4 August 1583) monastirii sft. Sava de lângă Ierusalim, un loc în Iași, pentru a se face pe el o biserică. Hârtia acestui document în mărime de 33X22 este foarte grosolană și poartă ca marcă de fabrică, armele Moldovei. Din această împrejurare d-l Hasdeu deduce că hârtia a fost fabricată în Moldova de oarece la acea epocă, spune d-sa, armele naționale se puneau numai și numai pe hârtia fabricată la fața locului. După părerea d-lui Hașdeu, la 1583 ar fi existat, prin urmare, o fabrică de hârtie în Moldova, cea dintâi în țările române, afară de Transilvania, unde se înființase o astfel de fabrică încă din anul 1539.

În precuvântarea Mineiului tipărit la 1643 în tipografia mitropolitană din Câmpu-lung, Orest Năsturel aduce mulțumiri lui Matei-Vodă pentru mai multe bine-faceri, și-l roagă să mai ajute și cu hârtie dela moara de hârtie domnească, care, după toate probabilitățile, ar fi fost înființată de Matei Basarab în apropiere de Câmpu-Lung sau de Târgoviște.

La 1776 Alexandru Ipsilante dă un hrisov lui Nicolae și Iane Lazăr, prin care îi autoriză să înființeze o Harturghie pe apa Leuta a moșiei Batiștea, din jud. Ilfov. Câțiva ani în urmă, către finele secolului, sub domnia lui Alexandru Moruzi, mitropolitul Dositei ar fi instalat o fabrică de hârtie pe apa Sabarului, la Ciorogârla (Ilfov), pentru trebuințele tipografiei mitropolitane.

În anul 1841 aga G. Asachi înființă o fabrică de hârtie, în apropiere de orașul Piatra (Neamț), pe locul numit Cetățuia. Planul construcțiilor și a mașinelor a fost întocmit de Carl Mihálic de Hodocsin, primul director al școlii de arte și meșteșuguri din Iași. Inaugurarea acestei fabrici avu loc în ziua de 8 Noembrie, onomastica Domnului Mihail Sturza.

Albina românească, în numărul 91 din 16 Noembrie 1841, cuprinde o dare de seamă interesantă despre solemnitatea și petrecerile ce au avut loc cu ocaziunea „binecuvântării și deschiderii celei dintâi fabrici în Moldova“, în prezența ispravnicului, a autorităților, damelor, boerilor și a neguțătorilor de frunte.

Guvernul acordă lui Asachi privilegiul aprovizionării tuturor cancelariilor cu hârtie din fabrica sa.

Epitropia învățăturilor publice, ca un ajutor pentru cheltue-
lele făcute cu înființarea fabricii, aprobă cererea lui Asachi,
de a i se liberă cu anticipație leafa de referendar pe în-
treg anul 1842, și de altă parte prin o circulară din 10
Iunie 1842 adresată școalelor, le făcù cunoscut că „după ho-
tărârea înaltei ocârmuiri, având a se îndestulă toate instanțele
cu hârtie de scris dela fabrica moldovenească, asemenea d-ta
ești îndatorat ca toate lucrările ce ai, să se scrie pe asemenea
hârtie, precum și toți școlarii să întrebuințeze tot de această
hârtie. . . .“

După anele statistice ale lui D. P. Marțian, pe anul 1863,
fabrica lui Asachi funcționă încă la acea epocă. Se întrebuință
anual materiale în valoare de 5.000 lei și se producea hârtie și
mucava din cârpe în valoare de 8.900 lei. În fabrică erau ocu-
pați 10 lucrători bărbați și 4 femei, salariul maximum fiind de
3 lei 20 parale pentru bărbați și de 1 leu 20 parale pentru
femei. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din o expunere întocmită la 24 Martie 1867 de Locotenentul
Colonel A. Asachi și tipărită la Iași, cuprinzând o descrițiune a
proprietății Petrodava, și a instalațiunilor fabricii de hârtie așe-
zată pe această proprietate, rezultă ca fabrica dispunea de 4
căzi pentru fabricațiunea de mână.

Este probabil că la acea epocă (1867), fabrica a încetat de
a mai funcționa.

D-l P. S. Aurelian în un discurs pronunțat în 1878 la Cameră,
spunea că a vizitat în 1868 fabrica lui Asachi, și nu a găsit
acolo nici o coală de hârtie. „Am plâns de durere, adăugă d-sa,
văzând cheltuelele făcute de acest ilustru patriot“. Fabrica de
la Petrodava căzuse, strivită de concurență ce-i făceau fabricile
din Austria.

* * *

În Maiu 1864 Samuel Mólnar și Theodor Ilescu au cerut
autorizațiunea pentru a înființa o fabrică de hârtie în apropiere
de București, pe o proprietate mănăstirească.

Petiționarii au ales locul proprietatea Sft. Ioan, lângă Dâmbo-
viță, în josul moarei numită Ciurel, cerând 120 pogoane și obli-

gându-se de a plăti embatic. Consiliul de stat opinând că nu se poate așeză fabrica pe Dâmbovița, de oare-ce acest râu urmează a fi navigabil, petiționarii au cerut în 1865 un alt loc, în districtul Prahova, pe râul Teleajen, parte pe moșia Vatra a mănăstirii Zamfira, și parte pe moșia Protosinghelu a mănăstirii Cotroceni, proprietăți ale Statului. Nu s'a dat nici o urmare acestei cereri. În 1866 Iliescu făcù o nouă cerere pentru a i se vinde pe un preț favorabil, 50 pogoane din locul de pe Teleajen, arătat mai sus. Cererea sa a fost însă respinsă, „de oare-ce legea pentru înstrăinarea domeniilor statului nu se poate aplica până la constituirea comisiei prevăzută într'ansa“.

* * *

În Decembrie 1865, Clément Heuthard d'Arcy cerù autorizațiunea de a înființa, cu concursul câtor-va capitaliști, o mare fabrică de hârtie, în apropiere de București și prezentă, în acest scop, un proiect.

Proiectul prezentat de d'Arcy, cuprindeă un deviz estimativ al instalațiilor fabricii, în valoare de 900.000 de piastri sau 333.331 franci, și o convențiune între guvern și propunător.

Costul clădirilor și dependențelor eră prevăzut pentru suma de 111,111 franci = 300.000 piastri, iar a mașinelor și instalațiilor de fabricație, inclusiv transportul, montagiul etc. pentru suma de 222.220 franci = 600.000 piastri.

Între mașinele și aparatele de fabricațiune, devizul prevedeă: 2 leșietoare rotative de 500 Kgr. fie-care; 15 olendre din cari 10 rafinătoare și 5 pentru defilat; 2 mașini continue de hârtie, putând produce fie-care 60.000 topuri de hârtie; 3 mașini de satinat; 2 prese hydraulice etc.

Prin convențiunea propusă de d'Arcy se prevedeă între altele:

Guvernul concede petiționarului dreptul de a înființa o fabrică de hârtie, ce urmă să fie instalată pe malul Argeșului, lângă mănăstirea Căscioarele transformată în penitenciar, pentru a se putea întrebuiința deținuții ca lucrători în fabrică. Fabricația se va face prin procedeul mecanic, cu 2 mașini continue de o lărgime de 1^m—1^m 20, producând hârtie de toate calitățile și dimensiunile. Mașinele vor fi mișcate de o forță hydraulică de 70—75 cai. Petiționarul va primi 8 hectare gratis și în plină proprietate, și va întrebuiința deținuții dela peni-

tenciar, ca lucrători în fabrică. Petiționarul are dreptul a săpă canalurile și deversoarele necesare, fără vre-o despăgubire. Pentru a se utiliză exclusiv munca arestaților, atât în interesul guvernului cât și a concesionarului, guvernul se angajează să stabilească în mănăstirea Căscioarele, un număr de deținuți cari se va putea urcă pânăla 300, fără a fi mai mic de 100. Salariul deținuților va fi fixat la început și pentru toată durata concesiunii, prin un tarif întocmit de minister. Concesionarul este ținut să furnizeze, iar guvernul este obligat să-și procure hârtia necesară autorităților statului, civile și militare, județelor și comunelor, cu 10⁰/₀ rabat asupra prețurilor plătite în 1865 și adjudecate și în 1866 pentru imprimeria statului. De oarece cheltuelile de instalare și cele de fabricațiune ale primului an vor cere un plasament de fonduri de peste 2 milioane de piastri, și cum după statistici consumațiunea de hârtie ce face statul este cel puțin de un milion de piastri, guvernul se obligă a asigura fabricei o vânzare de 1 milion piastri. Diversele formate, calitățile și prețurile vor fi fixate prin un tarif. Convențiunea urmă să fie făcută pe 25 ani dela începerea lucrului în fabrică. În acest interval fabrică va fi scutită de orice fel de impozit. După 25 ani fabrica va rămâne ca o întreprindere liberă, fără de nici o obligațiune din o parte sau alta, ori va putea fi cumpărată de guvern după estimațiunea unor experți numiți de comun acord.

Concesionarul se obligă a depune o garanție de 25.000 franci.

În acest sens s'a făcut referat la consiliul miniștrilor care în ședința din 13 Ianuarie 1866, sub președinția Domnului Alexandru Ioan Cuza, a autorizat pe ministrul de interne să trateze cu d'Arcy pe baza convențiunii propusă. Guvernul însă căzù d'impreună cu Prințul Cuza. Convențiunea fu trimisă de noul șef al guvernului, în studiul ministrului respectiv, care fără de nici o altă explicațiune o puse „la dosar spre știință“ în ziua de 27 August 1866.

* * *

Încă din anul 1870 guvernul proiectase să acorde autorizațiunea de a înființa o fabrică de hârtie și dreptul de a furnisă cu hârtie autoritățile statului, acelaia care în urma unei licitațiuni, va oferi prețurile cele mai avantajoase.

Hector I. Lahousse, inginer din Praga, special în papetărie, scriind ministerului în Octombrie 1872 pentru a-l întreba dacă nu este posibil de a înființa, în țară, o fabrică de hârtie pe acțiuni, ministerul îi răspunse imediat că a luat deciziunea de a supune Camerilor un proiect pentru înființarea pe cale de licitațiune, a unei fabrici de hârtie. Cam la aceeași epocă (Decembrie 1872), Socec propune și el, să înființeze o fabrică de hârtie. În fine prin legea de 6 Martie 1875 se autoriză ministerul de interne să dea în întreprindere pe 10 ani, cu începere dela 1 Ianuarie 1875, furnitura de hârtie necesară autorităților, aceluia care se va angaja de a înființa o fabrică, și a oferi prețurile cele mai avantajoase.

Această lege nu s'a aplicat, de oarece la 3 licitațiuni nu s'a prezentat nici un concurent.

Socotindu-se că aceasta provine din cauza unor imperfecțiuni ale legii, s'a numit în 1877 o Comisiune care a redigiat un nou proiect, votat de Cameră la 11 Decembrie 1878. În anul următor se constituî o societate pe acțiuni, care intră în tratative cu guvernul, în vederea înființării unei fabrici. În baza propunerilor societății, guvernul prezintă Corpurilor legiuitoare un proiect pentru înființarea unei fabrici de hârtie în România. Acest proiect votat de Senat la 31 Ianuarie 1880 și de Cameră la 13 Februarie 1880, fu promulgat la 17 Ianuarie 1881. Prin noua lege guvernul eră autorizat să conceadă aprovizionarea hârtiei de scris și de tipar, necesară serviciilor publice, unei societăți române pentru fabricarea hârtiei. Concesiunea se da pe 12 ani. Guvernul eră autorizat să cedeze pe veci și gratuit 10 hectare de teren pentru fabrică, și cu o îndemnizare convenabilă terenul necesar pentru canaluri. Se garantă o furnitură de cel puțin 200.000 kgr. prețurile urmând a se stabili de guvern în înțelegere cu Societatea, după media prețurilor din ultimii 5 ani. Fabrica eră scutită de orice fel de impozite directe.

În baza acestei legi, Societatea se constituî definitiv, cu un capital de 1.500.000 lei, Statutele sale fiind aprobate prin decretul din Octombrie 1881. Aceasta este origina fabricii de hârtie dela Letea, înființată de „Prima societate română pentru fabricarea hârtiei“, fabrică ce a început a funcționa în Septembrie 1884. Înainte însă de această dată frații Carol și Samuel Schiel din Brașov, veniți în țară anume în acest scop, instalară la

Bușteni, o fabrică de hârtie de împachetat și carton, care a început să lucreze în Octombrie 1882. Fabrica din Bușteni este dar cea mai veche dintre fabricile de hârtie și carton existente în țară.

Celelalte fabrici au fost succesiv înființate la epocile arătate în partea II-a a acestei lucrări.

În favoarea fabricilor de hârtie au mai fost luate următoarele măsuri legislative :

Prin legea din 18 Martie 1883, administrația domeniilor statului a fost autorizată să dea în exploatarea primei societăți pentru fabricarea hârtii, și pentru trebuințele fabricii sale de la Letea, până la 150 hectare în fiecare an, în curs de 40 de ani, din pădurile statului, Vadurile și Tarcăul din jud. Neamțu. Prețul inițial a fost fixat la 180 lei de hectar, cu un spor de 10% din 5 în 5 ani, societatea fiind obligată a repopula cu a sa cheltuială parchetele tăiate.

Privilegiul acordat fabricii Letea prin legea din 1881 expirând, prin legea din 13 Februarie 1898 s'a acordat tuturor fabricilor de hârtie din țară (Letea, Bușteni, Câmpu-Lung, Scăeni) și pe un termen de 15 ani cu începere dela 1 Aprilie 1899, dreptul de a furniza autorităților, hârtia și cartonul necesar. Condițiunile au fost stabilite prin lege și prin contractul din 30 Martie 1899.

PARTEA II-a

Starea actuală a industriei și cartonului în România.

Industria hârtii și cartonului existentă în România, datorește origina ei, legii din 17 Ianuarie 1881. Sub protecțiunea acestei legi, s'a constituit definitiv prima societate pentru fabricarea hârtiei, care a înființat fabrica dela Letea. Discuțiunile urmate la acea epocă având oare-care răsunset și peste hotare, au determinat pe frații Schiel să vină în țară, pentru a înființa o fabrică de hârtie și carton.

Dezvoltarea ulterioară a acestei industriei este datorită în primul loc legii de încurajare din 1887.

La finele anului 1900 existau în țară :

1) 4 fabrici de hârtie din cari două: acele din Bușteni și Scăeni, produc în mod special și carton ordinar din lemn, paie și maculatură.

2) 2 fabrici producând exclusiv cartonul ordinar.

3) 1 fabrică de pastă de lemn. Acest stabiliment nu este decât o dependență a fabricii de hârtie și carton din Scăeni, și produce pasta de lemn necesară acestei din urmă fabrici.

Celelalte fabrici de hârtie posedă instalațiunile pentru producerea pastei de lemn, de cari au trebuință.

Tabloul de mai jos coprinde specificațiunea fabricelor existente, a localităților unde sunt stabilite și a epocelor la cari au început să funcționeze.

No. curent	SPECIFICAȚIUNEA	LOCALITATEA	APARTINE	EPOCA ÎNFIINȚĂRII
1	Fabr. de hârtie .	Letea (Bacău).	Prima societate română pentru fabricarea hârtiei	Septembre 1884.
2	" carton și	Bușteni (Prahova)	C. & S. Schiel	Octombre 1882.
3	Fabr. de hârtie .			
4	" carton , și	Scăeni (Prahova)	I. Zahareanu, proprietar	Februarie 1890.
5	Fabr. de pastă de lemn			
6	Fabr. de carton .	Cosmești (Tecuci)	B. Courant & C.	Maiu 1898.
7	" " "	Grozești (Bacău)	U. Negroponte	Iulie 1899.

* * *

Capital angajat. — Capitalul fix și circulant angajat în fabricile mai sus arătate, eră la începutul anului 1900 după cum urmează :

1) *Capital fix* :

In terenuri, clădiri și canaluri	3.637.000
In mașini și instalații de fabricație.	<u>3.831.000</u>
Total Capital fix	7.468.000

Dacă considerăm numai fabricile de hârtie prevăzute sub No. 1—4 situațiunea capitalului fix este următoarea :

Terenuri, clădiri și canaluri	3.439.000
Mașini și instalații de fabricație	<u>3.593.000</u>
	7.032.000

Scăzând amortizările realizate de fabricile Letea și Bușteni în sumă de: 1.237.000
Rămâne ca valoare de inventar a instalațiunilor celor 4 fabrici de hârtie din țară, la începutul anului 1900:	. 5.905.000

Valoarea instalațiunilor acestor 4 fabrici, socotită la epocile înființării lor eră astfel:

		Sporul
Terenuri, clădiri și canale 2.205.000	<u>1.234.000</u>
Mașini și instalații de fabricațiune 1.345.000	<u>2.248.000</u>
	<u>3.550.000</u>	<u>3.482.000</u>

Capitalul total angajat în instalațiuni s'a urcat ast-fel, pentru cele 4 fabrici de hârtie și în un interval mediu de 14 ani, aproape la dublul valorii sale inițiale. Creșterea este simțitoare, mai ales în ce privește mașinile și instalațiile de fabricare, ceea ce se explică prin faptul că fabricile au căutat pe de o parte să sporească producțiunea lor, iar pe de alta să-și completeze utilagiul și să-și perfecționeze mijloacele de fabricațiune, pentru a corespunde cererilor comerțului.

Instalațiunea pentru toate fabricile de hârtie și carton (No. 1—8), cuprinde între altele :

20 defibratori putând produce 20.000 kgr. pastă uscată în 24 ore.

10 mașini de carton

16 „ „ pastă

1 „ „ celuloză, de 1^m. lățime

7 „ „ hârtie din care una rotundă, având următoarele lățimi de lucru : 1^m. 10 (mașina rotundă), 1^m. 44, 1^m. 65, 1^m. 70 1^m. 78 (două), 2^m. 13, putând produce toate împreună 29000 kgr. hârtie pe zi.

Puterea motrice în toate aceste fabrici este dată de 20 turbine, reprezentând o putere hydraulică de 2480 cai, supusă la fluctuațiuni, și de 13 mașini cu vapor, a căror putere totală este de 1.030 cai, în total 3.510 cai vapor.

Vaporii necesari mașinelor motrice și fabricațiunei, sunt produși de 13 cazane, având o suprafață de încălzire de 1100 m. p.

2). *Capital circulant :*

Capitalul de exploatare pentru toate fabricile de sub No. 1—7, la începutul anului 1900, eră de aproximativ 2.350.000 lei. Din

această sumă 2.270.000 reprezintă în special fondul de rulment al celor 4 fabrici de hârtie de sub No. 1-4.

Acest fond, socotit la epoca înființării celor 4 fabrici de hârtie, era de 500.000 lei.

Din capitalul angajat în industria hârtiei și cartonului, la începutul anului 1900, 3.161.000 lei provin din împrumuturi (1.736.000) și din operațiuni pe credit, pentru care s'au plătit dobânzi de peste 300.000 lei anual.

* * *

Materiale întrebuințate.—Materialele prime și accesorii, inclusiv combustibilul, întrebuințate în fabricile de hârtie și carton în cursul anului 1899 (1) sunt, după cum urmează :

Materiale de origine indigenă, în valoare de . . .	680.000	sau 38%
Materiale aduse din străinătate	<u>1.120.000</u>	" 62%
	1.800.000	

Materialele din țară reprezintă aproximativ 20 % iar acele din străinătate 33 % din costul producțiunii hârtiei și cartonului.

Fabricile de hârtie și carton întrebuințează un mare număr de materiale diverse. Notez mai jos câte-va din ele :

Între materialele din țară :

	<u>Valoare</u>
13.000 m. c. Lemn de brad, molift etc. pentru pastă . . .	185.000 lei
207.000 kgr. Cârpe diverse pentru pastă	24.000 "
790.000 " Maculatură pentru pastă	69.000 "
880.000 " Paie pentru pastă	13.000 "
— Lemne de foc	254.000 "
1.755 tone Țițeiu (combustibil	42.770 "
— Grăsimi și uleiuri	15.000 "

Între materialele din străinătate notez :

2.200.000 kgr. Celuloze de lemn diverse	{ 641.000 lei
185.000 " " de paie	
368.000 " Caolin, asbestină, talcum, analina	30.000 "
170.000 " Colofoniu	27.000 "
260.000 " Sulfat de aluminiu	47.000 "
39.000 " Carbonat de sodiu	6.200 "
55.000 " Clorură de calce	12.000 "
— Aniline, ultramarin și alte culori.	26.000 "
1.115 m. c. Lemn de brad pentru pastă	14.500 "

(1) Pentru fabricile de carton din Cozmești și Grozești, de o creațiune recentă, materialele întrebuințate și producția au fost considerate pe anul 1900.

724.700 kgr. Paie pentru pastă	19.100 lei
— Flanele diverse	65.000 „
— Site metalice .	25.000 „
— Curele diverse. .	32.000 „
— Grăsimi și uleiuri	15.000 „
352 tone Cărbuni .	10.800 „

Intre materialele consumate, provenite din țară, locul principal îl ocupă lemnul pentru foc și lemnul pentru pastă.

Asupra materialelor de origină indigenă sunt de făcut următoarele observațiuni :

1) *Lemnul pentru pastă.*

Fabricile de hârtie Letea și Bușteni își au asigurată cu prisosință, aprovizionarea cu acest material, în condițiuni destul de avantajoase, grație legii din 1883 pentru cea d'întâi și solitudinii administrațiunilor domeniului Coroanei și a moșiilor regale pentru cea din urmă. Nu tot astfel stă lucrul și cu celelalte fabrici de hârtie, cari sunt obligate să plătească prețuri prea mari pentru acest material, ori să-l aducă din străinătate.

Proprietarul uneia dintre fabricile de carton are de asemenea intențiunea să aducă din Bucovina lemnul de molift și brad necesar. Acest material intervine în mod exclusiv ori cel puțin în o porțiune însemnată, în fabricațiunea pastei mecanice, a cartonului ordinar, a hârtiei de împachetat și a hârtiei de tipar și de scris ordinare, articole susceptibile de a satisface toate cererile consumațiunii interne, și, în oarecari condițiuni, de a fi exportate chiar. Avem un interes evident de a asigura fabricilor posibilitatea de a-și procura acest material în condițiuni avantajoase, în țară chiar, pentru ca astfel cât mai mulți bani să rămână în țară. În acest scop urmează a se lua următoarele măsuri :

a) Ministerul Domeniilor să dea în exploatarea fabricilor de hârtie și carton, cari ar cere aceasta, și în localitățile ce vor conveni fabricanților, suprafețe de păduri ori un număr de ărbori în fiecare an, în raport strict cu capacitatea de producțiune a fiecărei fabrici, așa ca lemnul extras să servească exclusiv la fabricațiunea de pastă mecanică ori de celuloză. Asemenea concesiuni s'ar putea acorda pe timp de 15—20 ani, și în condițiuni de preț astfel, ca metrul cub să revină fabricanților la cel mult 10—12 lei, loco fabrica.

b) Lemnului brut, de brad sau molift, adus din străinătate, să se aplice taxa vamală de 4 lei metrul cub, astfel după cum se și prevede de art. 367 din tarif, și să se dea instrucțiunile necesare agenților vamali, pentru a nu se aplică acestui material taxa de 25 bani de sută de kgr., prevăzută de art. 365 pentru lemnele de foc, astfel de interpretațiune ce s'a dat uneori tarifei vamale, fiind absolut greșită.

2) *Paiete pentru pastă.*

Taxa de 30 bani de sută de kgr. este prea mică. Pentru a asigura întrebuințarea exclusivă a paietelor din țară, în fabricile de hârtie și carton, această taxă trebuie urcată la cel puțin 1 leu 100 de kgr.

3) *Cârpele pentru pastă.*

Comerțul cu acest material este organizat în mod special în țările streine. La noi aceasta nu există, de unde rezultă oarecari dificultăți de aprovizionare. Până acum câțva timp numai fabrica Letea întrebuințează cârpe. În anul 1900 a început și fabrica Bușteni să întrebuințeze acest material.

În orice caz este necesar să se dea instrucțiuni agenților vamali, pentru a se împiedică exportarea de cârpe ce s'ar face, după cât se pare, prin fraudă, de către unii comercianți israeliți din Capitală, prin introducerea cârperelor vegetale, a căror exportare este prohibită, în baloturile cu cârpe de origine animală, cu oase, coarne, etc.

4) *Materialele combustibile.*

Combustibilul întrebuințat în fabricile de hârtie și de carton este de regulă lemnul de fag, acest material revenind mai puțin de cât petrolul sau de cât cărbunii streini. Numai fabricii din Scăeni îi convine mai bine să întrebuințeze țițeiul de la Plopeni și Matia, și care a costat 32 lei mia de Kgr. adus la fabrică, anul trecut.

Fabrica Bușteni a făcut în 1900 experiențe de încălzire cu petrol, dar a renunțat la acest combustibil. Fabrica dela Letea face de câțva timp experiențe cu lignit de la Comănești.

Ca materiale din țară se mai întrebuințează încă în fabricile de hârtie și carton: varul, gypsul, sulfatul de fier, materialul de ambalagiu, materiale de construcție, etc.

Între materialele de origine străină și chiar între toate materialele de orice origine, întrebuințate în fabricațiunea hârtiei, locul principal îl ocupă diversele celuloze.

Asupra materialelor aduse din străinătate sunt de făcut următoarele observațiuni :

1) *Celuloza.*

Acest material reprezintă în valoare mai bine de $\frac{1}{3}$ din costul tuturor materialelor prime, accesorii și combustibile, indigene sau străine, întrebuințate în industria hârtiei și cartonului.

În anul 1899 s'a întrebuințat 2.200 tone celuloze de lemn și 185 tone celuloze de paie, iar în anul 1900 consumațiunea a fost de 2.400 tone celuloze de lemn, 105 tone celuloze de paie și 9 tone celuloze de cârpe. În afară de cantitățile de mai sus aduse din străinătate, s'a mai dat în fabricație pasta de cârpe și de jută produsă în fabricile Letea și Bușteni, și aproximativ 300 tone celuloză produsă în fabrica Câmpu-Lung.

Celuloza este adusă din Transilvania (Zernești și Turda) și din Austria, afară de mici cantități de celuloze speciale importate din Germania, Italia (de cârpe), Olanda (de paie), și America (de plop).

Dacă acest produs de mare importanță în industria hârtiei, ar fi fost fabricat în țară, materialele aduse din străinătate nu ar mai reprezenta în valoare, decât 27% din costul tuturor materialelor prime accesorii și combustibile întrebuințate sau 14% din întreg costul fabricațiunii hârtiei și cartonului, în loc de 62% și 33%, cât reprezintă astăzi. În aceste condițiuni industria hârtiei și cartonului ne mai fiind tributară străinătății decât cu cel mult 14% din costul total al fabricațiunii, ar ajunge să aducă țării încă mai mari foloase decât aduce astăzi.

În vederea introducerii în țară a fabricațiunii de celuloză, importul acestui articol a fost prohibit prin tariful vamal, (art. 350), proibițiune ce se aplică la toate pastele de hârtie oricare ar fi modul lor de preparațiune (mecanice or chimice), sau materialul (lemn, paie, cârpe, alfa etc.), din care ar fi extrase.

În așteptarea înființării unei fabrici de celuloză, s'a acordat totuși fabricelor de hârtie existente, și pe termene succesive scurte, dreptul de a introduce în țară celulozele necesare, fără plată de taxe vamale. Ultimul termen expiră pentru toate fabricile la 8 Februarie 1902.

Cestiunea înființării unei fabrici de celuloză interesează și trebuie să intereseze toate fabricile de hârtie din țară, întru cât se va menține și pe viitor dispozițiunea prohibitivă a tarifului vamal relativă la celuloză, or se va prevedea prin viitorul tarif o taxă la importațiune destul de ridicată, pentru a încuraja producțiunea acestui articol în țară. În această ipoteză, soluțiunea cea mai potrivită ar fi, ca fabricile de hârtie să se asocieze pentru a constitui o societate pentru înființarea unei fabrici de celuloză, care să alimenteze toate fabricile de hârtie din țară, în condițiuni de preț egale pentru toate, ținând seamă de speșele de transport diferite, și pe cât posibil să și exporte acest articol. Cu modul acesta fabricile de hârtie nu ar fi expuse exploatațiunii unui industrial care, la adăpostul proibițiunii or a unor taxe protectoare, ar urcă peste măsură prețurile celulozei.

Se pare însă că vederile sau interesele fabricanților de hârtie în această cestiune nu sunt de acord, așa că o înțelegere între dânșii, după cum eră și este de dorit a se face, nu s'a putut realiza.

A fost o ocaziune foarte potrivită, când administrațiunea putea să intervină pentru a obliga pe fabricanți să se asocieze pentru a înființa o fabrică de celuloză, și anume când s'a elaborat legea din 1898, prin care se acordă fabricelor din țară dreptul de a furniza hârtia și cartonul necesare serviciilor publice. S'ar fi putut cere în schimbul avantajelor rezultând pentru fabricanți din acea lege, avantajii ce pot fi evaluate pentru anul 1899 la aproximativ 200.000 lei ca ei să se oblige ca în un termen hotărât să înființeze o fabrică de celuloză.

De altă parte este evident că înființarea unei fabrici de celuloză prezintă oarecari dificultăți. Mai întâi de toate capitalul necesar, în momentul de față, nu se poate găsi cu înlesnire în condițiuni convenabile. Societatea fabricii Letea care a întreprins, în ultimele timpuri, oarecari studii în vederea înființării pe lângă fabrica sa de hârtie, a unei fabrici de celuloză, încă nu a ajuns la o hotărâre definitivă, sprijinită pe un capital dejă constituit, și cum timpul este destul de înaintat, este foarte probabil ca până la 8 Februarie 1902, fabrica proiectată nu va fi înființată.

Consumațiunea de celuloză streină în anul 1900 a fost de aproximativ 2.400 tone celuloza de lemn și 100 tone celuloză de paie.

Industria hârtiei cu toate greutatețile cu care a avut să lupte, mai ales din cauza insuficienței de capitaluri proprii și a dobânzilor împovărătoare ce a trebuit să plătească, a urmat totuși un mers progresiv, după cum voi arăta în altă parte, și este susceptibilă de o dezvoltare cu atât mai însemnată cu cât va dispune de capitaluri suficiente și eftine,

Este sigur că în scurt timp consumațiunea de celuloză de lemn se va urca la 3.000 tone anual, și chiar va întrece această cantitate.

În fabricile de hârtie se întrebuițează, însă, celuloze de diferite naturi. Sunt mai întâi celulozele din lemn, din cari unele obținute în procedeul cu bisulfit, iar altele în procedeul cu sulfatul de sodiu; apoi celulozele de paie, și în fine, unele calități speciale pentru hârtiile fine.

Va fi imposibil ca o singură fabrică să producă toate categoriile de celuloză ce pot fi necesare fabricelor noastre de hârtie. Cum însă dintre celulozele întrebuițate, aceea fabricată în procedeul cu bisulfit este consumată în cantități cu mult mai considerabile decât celelalte, s'ar putea, deocamdată, înființa în țară, o fabrică de celuloză sulfit. O asemenea fabrică ar trebui să fie instalată pentru o producțiune de cel puțin 5.000.000 kgr. din cari 2¹/₂-3 milioane destinate consumațiunii interne, iar restul exportafiunei, care s'ar putea face mai ales în Italia, Anglia, Germania, etc. Pentru o producțiune anuală de 500 vagoane celuloză, fabrica ar avea necesitatea de 25.000 metri cubi lemn, ce s'ar putea extrage din 70—80 hectare de pădure pe an.

Avantajele de cari va trebui să beneficieze o fabrică de celuloză sulfit ar fi următoarele:

1) Scutirea pe timp de 15 ani de orice impozite directe și de taxele vamale pentru mașini și accesorii, pentru produsele chimice și orice alte materiale, ce nu s'ar găsi în țară și de care ar avea trebuință.

2) Cesiunea în mod gratuit a terenului pentru fabrică, canale, drumuri și linii de racordare.

3) Dreptul de a exploata, în schimbul unei plăți cât mai redusă, și pe timp de 20 ani cel puțin, câte 70 -80 hectare pe an (1500 -1800 hectare pentru 20 ani), din o pădure a statului, cuprinzând lemn de calitate cerută pentru fabricația de celuloză.

4) Menținerea prohibiției pentru importul celulozii sulfite ce s'ar produce în țară, ori stabilirea unei taxe vamale de cel puțin 12 lei de 100 kgr. celuloze sulfite nealbite, și de 18 lei pentru celulozele albite.

5) Reduceri pentru transporturile pe căile ferate până la porturile dunărene sau la Constanța, precum și pe vapoarele serviciilor maritim și fluvial.

În special, cel puțin pentru primii 10 ani, pentru transportul cu căile ferate, taxa de export să nu fie mai mare de 2¹/₂ bani tona kilometrică.

Pentru transporturile dela fabrica de celuloză la fabricile de hârtie din țară, taxa, cel puțin pentru primii 10 ani, să nu fie mai mare de 3¹/₂ bani tona kilometrică.

Pentru celelalte celuloze ce nu s'ar produce în țară, s'ar putea stabili, prin viitorul tarif, următoarele taxe:

	Pentru 100 kgr.
Pentru celulozele nealbite, de categoriile ce nu ar fi produse în țară	3,00
Pentru celulozele înalbite de categoriile ce nu ar fi produse în țară	4,50
Pentru celulozele de cârpe	10,00

Pentru pastele mecanice de orice natură, prohibițiunea trebuie menținută și prin viitorul tarif.

Creațiunea unei fabrici de celuloză, în condițiunile expuse mai sus, nu se poate îndeplini decât cu participarea tuturor fabricilor de hârtie ce există în țară, asociate ca proprietare și exploatoare a fabricii de celuloză, și interesate a consuma produsele ei. Altfel lucrul nu e posibil, cel puțin deocamdată.

Inițiativa trebuie luată de guvern, care după o înțelegere prealabilă cu cei interesați, ar întocmi și prezenta Corpurilor legiuitoare, o lege în această privință.

În străinătate fabricațiunea celulozei constituie de regulă o

industrie deosebită de aceea a fabricațiunei hârtiei. Unele fabrici de hârtie își fabrică, însă, singure celulozele sulfite de cari au necesitate, mai în totdeauna acele de calitate mijlocii, cumpărând de la fabricile speciale calitățile mai fine, și punând în consumațiune prisosul produțiunei lor. Acest mijloc nu este, cred, aplicabil în țara noastră, unde capitalurile sunt mai scumpe, debușul prea restrâns, și materia primă nu destul de efitină. Afară de aceasta, înființarea unei fabrici de celuloză, ca anexă la una din fabricile de hârtie și menită a îndestulă numai trebuințele fabricii respective de hârtie, ar putea crea o situațiune dificilă atât fabricațiunei de hârtie în genere, cât și guvernului, care prin viitorul tarif urmează să stabilească drepturi vamale asupra acestui articol.

În caz când nu s'ar putea realiza înființarea în țară a unei fabrici de celuloză, va trebui ca în viitorul tarif vamal, articolul 350 să fie modificat în sensul următor :

		Unități	Drepturi la import în lei	
Art. 350	Pasta	mecanică de lemn	100 Kgr. Prohibit	
		nealb. „	3,00	
		chim. (celuloză) de lemn sau paie	albită „	4,50
		de cârpe	„	10,00

În ce privește măsurile de luat la 8 Februarie 1902, adică la epoca când expiră dreptul de a importa celuloza, acordat fabricelor de hârtie, având în vedere pe de o parte că după un an numai, de la acea epocă, se va modifica întreg regimul vamal, iar pe de alta situațiunea dificilă în care se găsesc, în timpul de față, unele dintre fabrici, sunt de părere să se prelungească pentru toate fabricile, scutirea acordată, până la intrarea în vigoare a noului regim vamal.

2). *Alte materiale de origină străină.*

Cu privire la celelalte materiale prime și accesorii aduse din străinătate și întrebuințate în industria hârtiei și cartonului, voi observă că chiar prin tariful vamal un mare număr din aceste materiale, sunt scutite de ori-ce taxă. De aci a rezultat că suntem încă tributari străinătăței cu sume destul de însemnate pentru unele produse cari precum : acidul sulfuric, sărurile de sudă, clorura de calce, sulfatul de alumină, sulfatul de fier, piatra acră, fecula de porumb și cartofi, ultramarinul

etc. pentru a nu cită de cât din acele ce intereseaza industria hârtiei, ar putea fi fabricate în țara dacă ar fi protejate prin legea tarifelor de vamă.

Intr'un mod mai general se poate zice, că sistemul de tarife în vigoare, nu numai că lipsește tezaurul public de veniturile din taxe pe cari cei interesați ar fi putut sa le plătească, fără ca din aceasta să rezulte vre-un ne-ajuns simțitor pentru afacerile lor, ori vre-o piedică pentru dezvoltarea economică a țării pe terenul agriculturii, industriei și comerțului, dar în acelaș timp a constituit un obstacol la creațiunea mai multor industrii, ce s'ar fi putut întemeia spre folosul țării.

Intru cât, spre exemplu, o taxă de 5—15% din valoare, aplicată fierului, fontei, oțelului, aramei, alamei, bronzului, zincului, plumbului și cositorului; mașinilor agricole și industriale; mașinilor cu vapor, cu gaz, petrol și electricitate; instrumentelor de precisiune; produselor chimice; materiilor tinctoriale și materiilor țanante, etc. ar fi constituit un obstacol la o dezvoltare normală a bogăției țării, nu poate fi dovedit. Un ast-fel de regim, dacă ar fi menținut mai departe nu numai că ar lipsi tezaurul public, de niște resurse pe cari le-ar putea obține fără inconveniente pentru interesele economice ale țării, dar în acelaș timp va face foarte grea, dacă nu imposibilă chiar, ori-ce încercare de întemeare în țară a unor industrii ce s'ar putea totuși, în oare-cari condițiuni, introduce în țară.

Scutirea de ori-ce taxe vamale nu se poate, cred, admite, de cât pentru acele materii ce ar fi produse în cantități îndestulătoare și în condițiuni de preț mai avantajoase ca în ori-ce alte țări, sau încă, cari fiind indispensabile unor industrii de cari ar fi legate mari interese economice și sociale, întru cât ar reprezenta capitaluri însemnate angajate și ar face să trăiască un număr considerabil de lucrători indigeni, nu s'ar putea totuși produce în țară, în cantități îndestulătoare, și nu ar putea, în ori-ce caz, suportă taxe cât de mici, fără consecinți ruinătoare pentru industria indigenă în concurență cu industriile străine similare.

Acesta nu este, însă, cazul, pentru nici unul din materialele și fabricatele semnalate mai sus.

Se înțelege că pentru acele produse pe cari pentru câtva

timp de aci înainte nu le-am putea obține în țară, taxele vor avea numai un caracter fiscal. Aceste taxe trebuie însă să fie destul de urcate, spre a constitui o protecție suficientă pentru acele materiale ori fabricate pe cari le-am putea produce în țară.

În special și limitând cestiunea la unele dintre materialele întrebuițate în industria hârtiei, sunt de părere a se prevedea în viitorul tarif, următoarele taxe :

	Pentru 100 Kgr.
Caolin, china clay, asbestina, talcum, analina	2 lei
Sulfat de aluminiu (actualmente nici nu este prevăzut în tarif)	5 „
Piatra acră	5 „
Suda caustică și carbonatul de sudă	5 „
Clorura de calce	4 „
Ultramarin	15 „
Sulfat de fier	3 „
Acid sulfuric	5 „
Fecula de cartofi și de porumb	15 „

* * *
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Produsele fabricilor de hârtie și carton.—Fabricile de hârtie și carton produc în mod curent, hârtie de scris și de tipar, de calitate mijlocii, hârtie de împachetat satinată, nesatinată și colorată, și carton din lemn, pae și maculatură.

Fabricile Letea și Bușteni, mai ales cea d'întâi, produc și hârtii mai fine din celuloză albită sau din cârpe, precum și unele articole speciale. Astfel fabrica Letea produce hârtie fină de scrisori și filigranată, carton fin, hârtie pergaminată, sugătoare, etc. Fabrica din Bușteni tinde și ea să producă articole mai fine sau speciale.

Producțiunea fabricilor de hârtie este specializată până la un punct oarecare. Astfel pe când Letea produce mai multă hârtie de scris și de tipar și unele specialități mai fine, Bușteni produce în special hârtie de împachetat brună din pastă de lemn fiert, hârtie de tipar și calit. II—III de scris, și carton alb și brun; fabrica din Câmpulung hârtie de scris calit. II și III, și de tipar, iar cea din Scăeni mai cu osebire hârtie de pae, hârtie de tipar și brună de împachetat.

Această specializare, ce caracteriză în genere producțiunea fabricilor din streinătate, nu se observă în deajuns în fabricile

noastre, de unde rezulta ca ele sunt obligate a-și face concurență pentru unele articole de o întrebuințare curentă ce sunt produse de fiecare din ele, iar de altă parte, că fiind astfel silită a produce prea multe specii și calități, cheltuelile de fabricațiune devin mai mari, în detrimentul beneficiilor ce ar putea realiza, dacă s'ar înțelege în mod sincer pentru o specializare mai desăvârșită a fabricațiunii lor.

Producțiunea tuturilor fabricelor de hârtie și carton în anii 1899 și 1900 a fost după cum urmează :

	Cantități		Valori
In anul 1899	6.697.000	Kgr.	3.910.000 lei
„ „ 1900	7.050.000	„	4.160.000 „

În fabricația hârtiei și cartonului s'a întrebuințat în 1899, aproximativ 3.110 tone pastă mecanică de lemn și 300 tone pastă chimică, produse în țară.

Dacă considerăm în special numai fabricele de hârtie de sub No. 1—4 (pag. 12), producțiunea în anii 1899 și 1900, precum și producțiunea evaluată la epocile înființării acelor fabrici, au fost următoarele :

	Cantități		Valori
La înființare	1.730.000	Kgr.	1.308.000 lei
In anul 1899	6.127.000	„	3.740.000 „
„ „ 1900	6.480.000	„	4.000.000 „

Din datele de mai sus se poate constată dezvoltarea ce a luat industria hârtiei și cartonului în țară, în un interval de 14 ani.

Producțiunea a luat o dezvoltare însemnată mai cu osebire în fabricele Letea și Bușteni.

În ultimii 2 ani producțiunea acestor fabrici a fost următoarea :

	1899		1900	
	Cantități	Valori	Cantități	Valori
Fabrica Letea	1.487.000 kgr.	1.164.000 Lei	2.120.000 kgr.	1.630.000 Lei
„ Bușt.	2.703.000 „	1.437.000 „	2.800.000 „	1.480.000 „

În acești din urmă 2 ani fabrica dela Letea și-a dezvoltat mult producțiunea, căutând să introducă fabricatele sale în comerț, și să elimineze pe cele străine.

Producțiunea fabricilor Câmpu-Lung și Scăeni a fost în 1900 mai mică de cât în 1899.

Producțiunea pe categorii, în toate fabricile de hârtie și carton în anul 1899, a fost astfel :

Hârtie specială (timbru, scrisori, etc.)	20.000	kgr.
Carton fin (pentru cărți poștale, cărți de vizită, etc.)	76.000	„
Hârtie de scris, cal. I-III	1.682.000	„ 88.000 kgr. cal. I
Hârtie de tipar	1.308.000	„
Hârtie de împachetat	2.700.000	„
Carton ordinar și cătrănit	903.000	„
Hârtie sugătoare	3.000	„
Plicuri	5.000	„
	<u>6.697.000</u>	<u>kgr. = 6697 tone</u>

În câteva dintre celelalte țări europene, producțiunea de hârtie și carton se prezintă, în mod aproximativ, astfel :

Germania (1897)	843.000	tone în valoare de 204.700.000 mărci.
Franța (1899)	450.000	„
Anglia (1895)	412.000	„
Austro-Ungaria (1896)	260.000	„
Rusia (1897)	193.000	„ „ „ „ 34.000.000 ruble.
Italia (1899)	100.000	„
Suedia (1898)	86.000	„ „ „ „ 17.724.000 coroane.
Belgia (1899)	80.000	„
Svițera (1896)	50.000	„

Producțiunea de hârtie și carton pe tot globul, poate fi evaluată în timpul de față, la 5 milioane tone anual, în valoare de peste 1800 milioane. Această industrie întrebuințează aproximativ 6.000 mașini continue, 3.000 căzi pentru fabricațiunea de mână, 600.000 lucrători și 700.000 cai putere motrice.

Toată producțiunea fabricelor noastre de hârtie și carton a fost vândută în țară.

În anul 1899 vânzarea tuturor fabricilor, a fost de 5.956.000 kgr. în valoare de 3.641.000. De aci rezultă că o cantitate de aproape 700.000 kgr. din hârtia și cartonul produse în anul 1899, a rămas în depozitele fabricilor, neputând fi vândută, din cauza crizei care a determinat o micșorare a consumațiunii.

În special pentru cele 4 fabrici de hârtie, cari beneficiază de dispozițiunile legii din 13 Februarie 1898, vânzarea în 1899 a fost astfel :

	Vânzare la autorități		Vânzare de comerț		T O T A L	
	Cantități	Valori	Cantități	Valori	Cantități	Valori
	Kgr.	Lei	Kgr.	Lei	Kgr.	Lei
Fabrica Letea	538.000	557.000	779.000	539.000	1.317.000	1.087.000
„ Bușteni	533.000	363.000	1.889.000	965.000	2.422.000	1.328.000
„ C.-Lung	250.000	220.090	745.000	496.000	995.000	716.000
„ Scăeni	133.000	80.500	709.000	308.500	842.000	389.000
	1.454.000	1.220.500	4.122.000	2.299.500	5.576.000	3.520.000

Autoritățile consumă mai cu osebire hârtia de scris pentru trebuințele serviciilor publice, și hârtia de ambalagiu necesară manufacturilor statului, iar comerțul, în special, hârtia de ambalagiu și cartonul din lemn și paie, hârtia-ziar și pentru diverse imprimare, și de scris de calitate mijlocii.

Prețurile de vânzare la stat și celelalte autorități, au fost acele prevăzute prin contractul din 30 Martie 1899, iar în comerț au fost aproximativ și în termen mediu următoarele, în 1899. pentru articolele curente :

Hârtia de scris cal. I	1.20	Carton paie	0.32
„ „ „ „ II	1.00	„ brun	0.34
„ „ „ „ III	0.75	„ maculatură	0.36
„ „ nesatinată	0.65	„ alb	0.34
Cartonul fin	1.00	Ambalagiu nesatinată	0.38
Hârtia de tipar nesatinată	0.58	„ satinată	0.60
„ pentru afișe	0.65	Carton gudronat	0.20
Ambalagiu paie	0.34		

Consumațiunea totală de hârtie și carton în România în anul 1899, a fost după cum urmează :

	Din țara	Din străinătate	Total
Hârtie de scris și tipar	2.965.000	1.600.000 de scris 1.300.000 „ tipar 65.000 cart. fin	923.000 kgr. 3.888.000 kgr.
„ de împachetat	2.330.000	95.000 „	2.245.000
Carton	661.000	859.000 „	1.520.000 „
	5.956.000 kgr. (3.641.000 lei)	1.877.000 „ (1.590.000 lei)	7.833.000 „ (5.231.000 lei)

Pentru hârtia și cartonul aduse din străinătate și specificate mai sus, s'a platit 580.000 lei drepturi vamal.

În afară de articolele prevazute mai sus, s'au mai consumat în țară, în anul 1899, diverse hârtii speciale și confecțiuni de hârtie, aduse din străinătate, precum: hârtii de lux, hârtie de țigarete, hârtii pentru cartonage, hârtie de tapetat, etc. (art. 347, 348, 349, 356) precum și confecțiuni diverse din hârtie și carton (art. 354, 355, 358), toate acestea în valoare de aproximativ 1.830.000 lei (686.000 kgr.), pentru care s'a perceput 414.000 drepturi vamale.

În tabloul ce urmează se arată consumațiunea de hârtie și carton în România, la 4 epoci diferite, începând cu anul 1863 când nu exista în țară de cât fabrica lui Asachi. Din el se poate constata pe deoparte dezvoltarea ce a luat consumațiunea de hârtie și carton în țară, iar de altă parte, în ce măsură producțiunea indigenă a eliminat treptat din consumațiunea internă, articolele similare streine :

ANUL	Din țară		Din străinătate		TOTAL	
	Cantități	Valori	Cantități	Valori	Cantități	Valori
1863	Kgr. 6.000	9.000 (Lei vechi)	Kgr. 1.180.000	1.551.320 l. v. hârtie 39.756 l. v. carton	Kgr. 1.186.000	1.600.076 Lei vechi
1889	1.750.000	900.000	2.460.000	2.200.000	4.210.000	3.100.000
1894	3.850.000	2.340.000	2.299.000	1.930.000	6.159.000	4.270.000
1899	5.956.000	3.641.000	1.877.000	1.590.000	7.833.000	5.231.000

Dela înființarea în țară a fabricelor de hârtie, consumațiunea hârtiilor de scris, de imprimat și de împachetat streine, a scăzut mult. Numai pentru hârtia liniată și pentru carton, consumațiunea de fabricate streine a crescut. Această se poate constata din tabloul ce urmează :

Cantități în kgr. importate în anii :

	1889	1894	1899
Hârtie de împachetat	554.000 kgr.	367.000 kgr.	95.000 kgr.
„ de scris și tipar	1.100.000 „	1.212.000 „	783.000 „
„ liniată	73.000 „	86.000 „	140.000 „
Carton	733.000 „	634.000 „	859.000 „
Total	2.460.000 kgr.	2.460.000 „	1.877.000 „

În urma înființării în 1898,99, a 2 fabrici de carton, consumațiunea de carton adus din străinătate, va scade negreșit în viitor. La aceasta va contribui și împrejurarea că fabricile Letea și Bușteni au început a produce cartoane fine ce se aduceau până acum din streinătate. Nu mai puțin și consumațiunea de hârtie liniată streină se va micșora, acest articol fiind produs în țară de cât-va timp. Ca hârtie de împachetat se mai aduc din streinătate mai cu osebite unele categorii mai fine coprinzând celuloza și satinate.

Fabricile noastre de hârtie pot produce mai multe d'între calitățile mai fine de hârtie și carton, și d'între articolele speciale, ce se aduc încă astăzi din streinătate. Cheltueele lor de fabricațiune fiind însă mai mari de cât acele ale fabricelor streine, cari pe lângă alte avantagii găesc un debușeu mai întins, capitaluri și materiale mai eține, nu pot susține concurența, mai ales pentru acele articole ce conțin celuloze fine.

Pentru a se pune fabricile noastre în situațiune de a produce în mod curent o bună parte din acele articole pe cari astăzi ni le procurăm în cantități destul de însemnate din streinătate, și de a deplasa concurența streină, este indispensabil de a li se acordă oare-care protecțiune, rezultând din taxe vamale mai bine și mai exact proporționate cu calitatea și valoarea articolelor de hârtie în cestiune.

În acest scop cred că este de neapărată trebuință să se modifice redațiunea câtor-va din articolele tarifului actual. Aceste modificări sunt prevăzute în textul ce urmează :

<i>Art. 344.</i> Hârtie de împachetat ordinară, nesatinată și de culoare naturală, exclusiv din pastă mecanică de lemn sau din pae; hârtie cătrănită, asfaltată, acoperită cu grafit, praf de sticlă sau nisip	18 lei
<i>Art. 344^a.</i> Hârtie de împachetat satinată, sau colorată, sau conținând celuloza; hârtie de tipar nesatinată.	30 „
<i>Art. 345.</i> Hârtie de tipar satinată și hârtie de scris satinată sau nesatinată, conținând pasta de lemn și celuloza neînălbită; hârtie de împachetat cașurată sau cu culori deosebite pe ambele fețe	35 „
<i>Art. 345^a.</i> Hârtie din pastă de lemn amestecată cu celuloza înălbită, satinată sau nu, colorată sau nu. .	40 „
<i>Art. 345^b.</i> Hârtie fină, satinată sau nu, conținând numai celuloza înălbită; hârtie de desemn și de muzică; hârtie și pastă pentru filtrat	45 „
<i>Art. 345^c.</i> Hârtie fabricată numai din cărpe; hârtie de scrisori de orice fel; hârtie sugătoare; hârtie gelatinată, pergaminată, litografică, glacé, și bristol; carton fin alb sau colorat; hârtie liniată în tot felul . . .	70 „
<i>Art. 346.</i> (actual 347) Hârtie marmorată, colorată, marochinată și altele pentru legătorii de cărți și cartonaje; hârtie subțire zisă „pelure“; hârtie de mătase; hârtie zisă de porcelan și de cretă; hârtie preparată pentru fotografii și pentru diverse lucrări chimice; hârtie uleită, ceruită și alte asemenea; hârtie lipită pe pânză; hârtie de asbest	50 „
<i>Art. 347.</i> Hârtie de țigarete	prohibit
<i>Art. 353.</i> Cartoane de orice fel altele de cât acele denumite la art. precedente și de cât cartoanele fine prevăzute la art. 345 ^c	45 lei

Rămâne a se studia întru cât s'ar putea fabrica în țară chiar, cel puțin o parte din hârtia întrebuințată în fabricația caetelor, cărticelelor și tuburilor de hârtie pentru țigarete.

Despre diversele confecțiuni din hârtie și carton, și în genere despre industriile cari întrebuințează ca material prim hârtia și cartonul, nu am a mă ocupa aci, acestea urmând a fi studiate în mod separat.

Personal și lucrători. — Numărul persoanelor întrebuințate în toate fabricile de hârtie și carton la finele anului 1900, eră de 1001 și anume :

Personal tehnic și lucrători	953
„ de biurou, magazineri, etc.	22
„ de serviciu (servitori, pasnici, etc.)	26

În cursul anului, acest număr a variat între 900 și 1100 aproximativ.

Pentru a pune cât mai bine în evidență situațiunea acestui personal, am întocmit tabloul de mai jos :

1) Personalul tehnic și lucrătorii

a) *Personalul special compus din :*

	Români din țară	Români din Transilvania	Streini	Salariu sau câștig aproximativ pe lună, inclusiv prima sau tantiema
1 Director general de fabrică	1	—	—	2000
4 Directori de fabricațiune	—	—	4	400—1000
5 Contramaștri de fabricațiune	—	—	5	250— 420
12 Maeștri și supraveghetori de fabri- cațiune	1	1	10	120— 200
2 Ajutoare de maeștri (femei).	1	—	1	90— 140
5 Mecanici	—	—	5	160— 300
27 Conducători la mașinile de fabricație, la turbine, etc.	5	3	19	80— 230
2 Electricieni	1	—	1	80— 120
1 Practicant	—	—	1	100
5 Lucrători speciali la împachetat	—	—	5	120— 150

b) *Meseriașii ferari, lemnari, zidari, întrebuințați în mod permanent (1).*

4 Maeștri în atelierele de ferărie și tãm- plărie	—	—	4	150—300
19 Lucrători fierari, lăcătuși și strungari mecanici	2	2	15	2—7 pe zi

(1) Acei întrebuințați în mod provizor la lucrări de construcție sau de reparațiuni mai mari, nu figurează în acest tablou, și nici în numărul total de lucrători arătat mai sus.

	Români din țară	Români din Transilvania	Străini	Salariu sau câștig aproximativ pe luna, inclusiv prima sau tantiema
13 Ajutori fierari, lăcătuși și strungari .	8	3	2	1—2.50 pe zi
28 Lucrători și ajutori, dulgheri și tâmplari	16	—	12	1.50—5 „ „
7 Zidari	3	—	4	2.50—6.50 „ „
1 Curelar	1	—	—	4.50 „ „

c) Fochiștii, ungătorii, lucrătorii la mașinile cu vapor:

17	—	3	1—3.50 „ „
----	---	---	------------

d) Lucrătorii în fabrică și la diverse servicii:

524	140	133	bărbații 0.80-3 femeile 0.60-1.50 copiii 0.50-1
-----	-----	-----	---

Dintre lucrători, 560 sunt bărbați și 237 femei. Copiii formează aproximativ 8%, din numărul total de lucrători.

1) Personalul de biuro, magazineri, etc.

22 Comptabili, magazineri, impiegați	10	—	12	100—500
--	----	---	----	---------

3) Personalul de serviciu.

26 servitori, păzitori, vizitii etc.	15	4	7	20—90
--	----	---	---	-------

În anul 1899 s'a plătit în salare la personalul și lucrătorii din toate fabricile, suma de lei 598.000 lei sau aproximativ 18% din costul fabricațiunii. Din această sumă, însă, revine

La Români din țară	283.000 lei
„ „ „ Transilvania.	75.000 „
„ streini	240.000 „

Din tabloul schițat mai sus se poate constata că personalul conducător și special al fabricilor de hârtie și carton, în afară de prea puține excepțiuni, este și azi încă, format din streini, deși au trecut mai bine de 10 ani de când fabricile funcțio-

nează și beneficiaza de două avantaje însemnate. Aceiași constatare se poate face dealmîntrelea și în ce privește alte ramuri de industrie, înființate în țară în ultimii 20 ani.

Această stare de lucruri rezultă din împrejurarea că fabricanții cu toate invitațiunile platonice ce li s'au făcut, nu s'au preocupat serios de a-și forma, chiar cu oare-cari sacrificii, un personal conducător de fabricațiune indigen, atunci când avantajele ce li se acordau, aveau în vedere, între altele, tocmai acele sacrificii pe cari dînșii trebuiau să le facă, în scopul introducerii treptate a elementului românesc, în *toate* întrebunțările pe cari industriile naționale puteau să le ofere.

Este, însă, în afară de orice îndoială, ca industriile noastre, pentru cari se fac jertfe destul de mari, numai întru atât pot fi considerate ca în adevăr naționale, întru cât ar căuta, pe deo parte să utilizeze, cât mai mult posibil, produsele țării, iar pe de alta să ofere locuitorilor indigeni, -- oameni cu studii speciale diverse : tehnice și comerciale, or numai simpli muncitori manuali -- mijlocul de a-și câștiga existența prin muncă productivă și a se dezvolta în mod normal, constituind o temelie solidă pentru progresul țării.

Numărul lucrătorilor streini este încă destul de mare, tocmai la una din fabricile cele mai vechi din țară, și care sub alte raporturi, corespunde sacrificiilor făcute în favoarea ei.

Tot aceeași fabrică întrebunțează ca lucrători și un număr însemnat de transilvăneni (111 din 140). La celelalte fabrici numărul de lucrători streini și a celor transilvăneni, este relativ mic (în total 57 din 133 și 29 din 140).

Indreptare serioasă în această privință nu se poate obține prin o nouă circulară adresată fabricilor. Este de neapărată trebuință a se stabili un întreg plan de măsuri și mijloace, în vederea introducerii elementului indigen, atât în cadrele conducătoare ale fabricațiunii, cât și în acele mai modeste ale lucrătorilor propriu ziși, și a se urmări cu multă stăruință executarea unui astfel de plan.

Această cestiune de foarte mare importanță, comportă însă dezvoltări mai mari și va face obiectul unui studiu special.

Numărul orelor de lucru în fabricile de hârtie și carton, este de 10^1_2 -- 11^1_2 efectiv. Se lucrează de regulă în 2 echipe :

ziua și noaptea. La lucrul de noapte, femeile și copiii participă în mică proporție, în cursul nopții efectuându-se mai mult lucrări de acele la cari participă în special bărbații.

Pentru formarea de case de ajutor în caz de boală, se reține lucrătorilor câte 1-3% „ din salar. Lucrătorii din fabricile Letea și Scăeni sunt apoi asigurați în mod colectiv, în contra accidentelor, la una din societățile de asigurare, și în condițiunile pe cari le oferă acea societate prin regulamentul stabilit de ea.

Casele de ajutor funcționează în general fără statute.

Ca instituțiuni în favoarea personalului și lucrătorilor, citez un curs de învățământ elementar, înființat de fabrica Letea pentru copiii lucrătorilor, și o societate de lectură și bibliotecă de cărți exclusiv germane, înființate de fabrica Bușteni, pentru personalul ei.

* * *

Beneficii. — Beneficiile fabricilor de hârtie și carton în anul 1899, au fost de aproximativ 460.000 lei, după cum rezultă din registrele lor.

Unele dintre fabrici nu au putut, însă, efectua în scripte, cuvenitele amortizări pentru instalațiunile lor. Totuși dacă fabricile ar fi dispus de capitaluri proprii suficiente, și nu ar fi fost obligate a plăti dobânzi împovărătoare, beneficiile ar fi fost mai mari, chiar dacă s'ar fi făcut amortizațiunile despre cari amintesc mai sus.

Sacrificiile făcute în favoarea industriei hârtiei și cartonului și foloasele ce rezultă pentru țară. — Sacrificiile făcute de țară în favoarea industriei hârtiei și cartonului, sunt acele ce rezultă din aplicațiunea legii de încurajare din 1887, și a celorlalte măsuri legislative semnalate în partea I^a a acestei lucrări.

Iată în rezumat avantajele, evaluate pe un an, de cari beneficiază industria de care ne ocupăm:

1) Scutire de impozite directe (patenta și fonciera).		
Datorite {	statului	35.000
	județelor și comunelor	25.000
2) Scutiri de taxe vamale pentru mașini și accesorii (flanelle, site metalice, etc.).		18.000

3) Scutiri de taxe vamale pentru materiale, (1) afară de celuloză	23.000
4) Scutiri de taxele vamale pentru celulozele (2) importate (2.500 tone aprox.)	
5) Reduceri de transport la C. F. R. pentru unele dintre materiale și pentru produsele fabricate . . .	100.000
6) Se plătește mai mult ca în comerț, pentru hârtia și cartonul furnizate autorităților, aproximativ . .	200.000
7) Beneficiul net anual de la pădurile Tarcăul și Vadurile	24.000
8) Arenda terenurilor concesionate fabricilor Letea, Scăeni și Cheia	5.000

Este de observat, apoi, că din împrejurarea că o cantitate de 6.956.000 Kgr. hârtie și carton fabricate în țară, a fost pusă în consumațiune, eliminând o cantitate echivalentă de produse streine, tezaurul public nu mai încasează drepturile vamale aferente, reprezentând aproximativ 1.500.000 lei.

În schimbul sacrificiilor specificate mai sus, fabricile de hârtie și carton :

1) Consumă materiale prime, accesorii și combustibile din țară, în valoare (inclusiv costul transportului cu C. F. R. și cu căraușii din țară) de	680.000
2) Plătesc în salare la personal și lucrători	598.000
din care :	
La personal și lucrători, români din țară	283.000
" " " " " " Tran-	
silvania	75.000
La personal și lucrători, străini.	240.000
3) Plătesc taxe vamale pentru materiale aduse din streinătate și nescutite	9.000
4) Plătesc la C. F. R. și la căraușii din țară pentru transporturi de produse fabricate, de mașini și accesorii, și de materiale streine (prime și accesorii) . .	190.000

În afară de sumele de mai sus, fabricile de hârtie și carton

(1) Materialele de origine străină, întrebuințate în fabricațiunea hârtiei, sunt în mare parte scutite chiar prin tariful vamal.

(2) Dacă celulozele ar fi fost supuse numai la o taxă de 2 lei suta de kgr., taxa vamală pe acest articol prohibit prin tarif, dar totuși admis să intre în țară, ar fi reprezentat 50.000 lei.

mai fac cheltueli în țară, pentru plata de dobânzi, chirii, spese de administrație, construcții și întreținere, asigurare, comisioane, spese diverse etc. așa că aproximativ 66-67%, din costul fabricațiunii, rămâne în țară. Acest procent s'ar urca la cel puțin 85% dacă celuloza s'ar produce în țară și dacă fabricanții ar întrebuința numai personal și lucrători români. Este de un interes evident pentru țară, ca guvernul să lucreze cu energie în acest sens.

Existența în țară a fabricilor de hârtie și carton a favorizat dezvoltarea ce a luat, în ultimii ani, industria cartonajelor și a diverselor confecțiuni din hârtie și carton, și a adus reale servicii comerțului de librărie și industriei tipografice, mai ales pe timpurile de criză.

Industria hârtiei, prin produsele sale de întrebuințare curentă (hârtia de tipar și de scris), pe cari le pune în consumațiune cu prețuri destul de convenabile și în condițiuni de plată avantajoase, contribuie în mod real la propagarea culturii în țară.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tarifele de transport. — Modul de stabilire a tarifelor de transport pe căile ferate, pentru materiile prime și pentru produsele fabricate de diversele ramuri de industrie, prezintă o importanță foarte mare în dezvoltarea economică a unei țări. Un sistem de tarife de transport bine întocmit, în legătură cu un regim de taxe vamale favorabile producțiunii indigene, constituiesc un excelent regulator al pieței industriale și comerciale, ce poate fi cu eficacitate folosit pentru a înlesni dezvoltarea industriei naționale.

În ce privește industria hârtiei, tarifele de transport trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni :

1) În traficul intern de produse fabricate, taxele de transport proporționate cu valoarea acestor produse și cu distanțele, urmează:

a) să înlesnească fabricilor din țară posibilitatea de a susține concurența cu acele străine, concurență ce se simte mai cu osebire în orașele apropiate de frontieră și mai îndepărtate de fabricile indigene.

b) să pună, pe cât posibil, fabricile din țară, așezate la distanțe deosebite de centrele principale de consumațiune, în con-

dițiuni egale, în ce privește speșele de transport, pentru ca unele fabrici să nu se găsească în condițiuni de inferioritate față de celelalte.

c) să înlesnească fabricilor din țară, cari dispun de o rezervă de pastă mecanică de lemn, posibilitatea de a vinde acest material altor fabrici, cari ar putea avea trebuință,

2) În ce privește exportul de produse ale fabricilor indigene, în special de pastă mecanică de lemn, de carton ordinar și de hârtie de împachetat, taxele de transport trebuie să fie :

a) cât se poate de reduse, potrivit cu valoarea comercială a acestor articole, așa ca produsele fabricilor noastre să poată suporta aceste taxe, fără a se găsi în condițiuni de inferioritate față de fabricatele străine similare, pe piețele de desfacere din străinătate,

b) proporționate cât mai exact posibil cu distanțele până la porturile de export pentru ca să nu se întâmple ca unele fabrici să fie favorizate în detrimentul altora.

În genere condițiunile de transport ce se oferă fabricatelor de hârtie indigene, atât în traficul intern cât și pentru export, să fie cât mai simțitor favorabile acestor fabricate, în raport cu acele oferite produselor străine similare prin tarifele directe de import sau prin tarifele de tranzit, mai ales în cazurile când aceste produse străine beneficiază pe alte linii ferate de tarife considerabil reduse.

Pentru materiile prime și accesorii mai importante, și în special pentru celuloză, lemne de foc, sulfat de aluminiu, maculatură, cârpe, caolin și colofoniu, tarifele trebuie să fie destul de reduse pentru a nu urca prea mult costul producțiunii, și în acelaș timp exact proporționate cu valoarea reală a acestor materiale și cu distanțele de transport.

Tarifele de transport astfel cum sunt stabilite actualmente, nu țin în deajuns seamă de toate aceste condițiuni. Ele sunt în genere prea urcate, și mai mari de cât acele aplicate în Austria și Ungaria, materialelor și fabricatelor similare. De aci rezultă că sistemul de tarife în vigoare, nu încuragiază destul industria hârtiei, nu o apără în deajuns în contra concurenței străine, și constituie chiar, un obstacol la încercările de export a unor produse ca pasta de lemn, cartonul ordinar, hârtia de ambalagiu etc., cari nu pot suporta de cât taxe de transport foarte minime.

În orice caz tarifele în vigoare sunt mai mari decât acele prevăzute de legea pentru încurajarea industriei naționale, după care aceste tarife urmează a se stabili pe baza costului de regie a transportului, cu un spor de cel mult 20% „.

Administrațiunea căilor ferate fixează singură tarifele și în acelaș timp hotărăște și asupra reducerilor, fără ca ministerul industriei, care este și trebuie să fie în măsură de a cunoaște în amănunt condițiunile fiecărei industriei, să aibă vre-un amestec în această privință, contrariu prevederilor legii de încurajare a industriei și regulamentului ei, cari cer ca și ministerul de industrie să participe la stabilirea tarifelor și a reducerilor eventuale.

Prin un raport special, am semnalat încă din anul trecut neajunsurile ce decurg din această situațiune, care de almintrelea nici nu este legală.

Cestiunea aceasta fiind de o importanță esențială, cred că este indispensabil a se institui *o comisiune permanentă a tarifelor de transport*, compusă din 2 delegați ai ministerului de industrie și 2 delegați ai administrațiunii căilor ferate, cari, pe baza unor studii cât mai aprofundate să hotărască, sub rezerva aprobării miniștrilor de industrie și de lucrări publice, atât asupra tarifelor interne, directe (export și import) și de tranzit, pentru transportul materiilor prime și accesorii și a produselor fabricate, cât și asupra cuantumului reducerilor de acordat în fiecare caz, pentru a veni în ajutorul industriei naționale.

Un exemplu în această privință, găsim în Rusia, unde guvernul, încredințat de neajunsurile ce prezentă pentru dezvoltarea industriei, tarifele așa cum se fixau de diversele administrațiuni de căi ferate, a promulgat la 8 Maiu 1889 o lege, după care nici un tarif nu se poate aplica, până nu este studiat și aprobat de un organ special atașat la ministerul financelor, de care depinde departamentul industriei și comerțului.

În Ungaria ministrul industriei și comerțului hotărăște asupra reducerilor de transport ce se acordă în baza legii din 1899 pentru încurajarea industriei naționale.

* * *

Situațiunea actuală și viitorul industriei hârtiei și cartonului. Industria hârtiei care este una din cele mai importante

în toate țările civilizate, datorește debuturile ei în țara legii din 1881.

Mulțumită acestei legi prevazatoare, s'a putut pune primele baze ale unei industrii indispensabile dezvoltării culturale și economice a țării.

Industria hârtiei a avut și are încă să lupte cu multe dificultăți. Capitalurile fiind mai scumpe ca în alte țări, fabricanții de hârtie au fost obligați să plătească dobânzi destul de grele, capitalurile lor proprii nefiind suficiente.

Pentru a corespunde cererilor comerțului și a deplasa produsele fabricilor streine, fabricile indigene trebuiau, pe deoparte să-și completeze mereu instalațiunile și să-și perfecționeze mijloacele de fabricație, iar pe de alta, să reducă treptat prețurile, atunci când condițiunile de credit erau destul de nefavorabile, materialele în genere mai scumpe, iar personalul special de fabricațiune mai costisitor.

Consumațiunea internă nu este încă desul de mare, iar export nu s'a putut face, mai ales din cauza tarifelor de transport prea urcate

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Producțiunea fabricilor noastre nefiind îndestul de specializată, fiecare dintre fabrici este silită să producă prea multe categorii și calități, ce nu pot fi desfăcute decât în cantități relativ mici.

Toate aceste împrejurări au avut și au de urmare că costul unitar de producțiune a diferitelor articole de hârtie și carton, este simțitor mai mare în fabricile noastre decât în acele streine, cari pe lângă alte avantaje, dispun de capitaluri eftine și în mare parte amortizate.

Criza din ultimi 2 ani a determinat o micșorare a consumațiunii și o scădere a prețurilor unitare, parte din produsele fabricate rămânând nevândute. Unele dintre fabrici au avut, apoi, să sufere neajunsuri, din cauza condițiunilor în care se face comerțul cu articolele de hârtie și carton.

Cu toate aceste dificultăți și neajunsuri, industria hârtiei, grație măsurilor de protecțiune prevăzute prin legi, precum și devotamentului și stăruinței celor ce s'au consacrat ei, a luat o dezvoltare destul de remarcabilă, după cum se poate constata din cifrele ce am dat în altă parte, relative la producțiunea și vânzarea articolelor de hârtie și carton.

Totuși pentru a asigura o dezvoltare normală și temeinică a acestei industrii în viitor, este absolut indispensabil ca fabricile de hârtie și carton, să găsească în străinătate deținuți pentru unele dintre produsele lor, fie chiar și cu un beneficiu cât de neînsemnat, acesta fiind mijlocul cel mai propriu de a micșora spezele de producție unitară, și a pune astfel fabricile indigene în situație să scadă prețurile, și să satisfacă treptat toate cererile consumației interne, eliminând articolele de hârtie și carton străine ce pot fi produse în țară.

Articolele susceptibile de export ar fi :

a) Pasta mecanică de lemn, cartonul ordinar și celuloza (dacă se înființează o fabrică de celuloză), în Italia, Germania, Austria, Franța, Anglia, Svițera, etc.

b) Cartonul ordinar, hârtia de împachetat și hârtia de tipar și de scris de calitate mijlocii, în Turcia, Grecia, Bulgaria, Germania, Anglia, Italia, Egipt, Olanda etc.

Pentru a ajunge la acest rezultat trebuie, înainte de toate, ca guvernul să urmeze o politică de tarife vamale și de transport serios studiată și stabilă, iar fabricanții să se înțeleagă în vederea specializării producției.

De almintrelă consumația de hârtie stând în raport cu dezvoltarea țării pe terenul cultural și economic, se înțelege că industria de care mă ocup, are înaintea ei perspectiva unui deținuș din ce în ce mai mare, și deci este una din acele al căror viitor este asigurat. .

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Univ. Cluj
Nr. 196 1922